

Klimagassutslippene øker stadig

Rögnavaldir Hannesson*

Klimafobien når stadig nye høyder. Antall nyord klimaaktivistene finner på holder tritt med den utviklingen; vi har fått flyskam, bilskam og kjøttskam. Det er noe nytt å skamme seg over nesten hver dag. Det begynner å bli trangt i skammekroken – til ingen nytte.

CO₂-utslipp øker stadig

Imens går verden videre, og den går ikke mot mindre utslipp av klimagasser. Nylig publiserte tre europeiske økonomer en artikkel om utslipp av kulldioksid siden 1971 ([Luzzati, Orsini og Gucciardi, Energy Policy 122, 2018](#)). Noen har forsøkt å trøste seg med at når verdens land blir rikere, så blir folk mer miljøbevisst og sørger for at utslipp av det ene og det andre blir redusert, slik at de samlede utslipp blir mindre når nasjonalinntekt pr. hode overstiger et visst nivå (kjent som «the environmental Kuznets curve»).

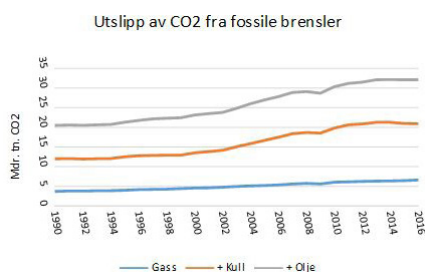
Noen har ment å finne en slik sammenheng for utslipp av kulldioksid, mens andre har funnet at det slett ikke er tilfellet. Nevnte forfattere hører til de sistnevnte.

Klimafobi gir liten effekt

Det var etter etableringen av IPCC i 1988 at klimafobien begynte. Toppmøtet i Rio ble holdt i 1992, og der ble man enig om en klimakonvensjon. Ett av hovedtemaene på møtet var å ta i bruk fornybar energi til erstatning for fossile brensler.

Så hva har skjedd siden 1992?

Figuren til venstre viser utslipp av kulldioksid fra fossile brensler (kilde: IEA). De har økt formidabelt siden 1990, og da særlig i årene 1994–2013. Likevel, i 2008–2009 var det en betydelig nedgang. Den falt sammen med finanskrisen.

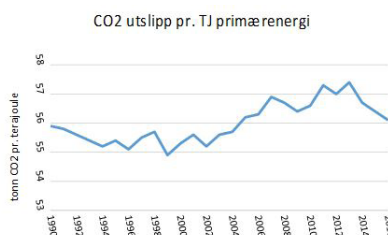

sterkt, helt frem til 2013. I årene etter det har vi sett en stagnasjon, men det rimer ikke altfor godt med at kull nu er satt på svartelisten av en del aktivister. Til og med vårt hjemlige Oljefond vil ikke kjøpe aksjer i bedrifter som utvinner kull. Det er neppe lønnsomheten de trenger å bekymre seg over; det er fortsatt et betydelig og voksende marked for kull i verden.

Etter stagnasjonen i 2016 steg forbruket igjen, og i 2018 økte kullproduksjonen i verden med 4 %, og i tiårsperioden 2007–17 økte den med 1,4 % pr. år. Vi ser ingen tegn til at kull er i ferd med å fases ut som energikilde i land som ikke lider av klimafobi. Blant dem som satser sterkest på kull finner vi de folkerike utviklingslandene i Asia. I Pakistan økte kullforbruket med ikke mindre enn 63 % i 2018. I Vietnam økte det med 23 %, i Malaysia og India med 9 %, og i Kina med kun 1 %, men så var jo forbruket der formidabelt fra før, nesten 2 milliarder tonn regnet i oljeekvivalenter, og produksjonen i Kina økte med 4,5 % (kilde: *BP Statistical Review of World Energy*). Og noen anlegg under bygging er ikke engang annonsert, men gjenkjent fra satellittbilder.

Fossile energikilder i klar dominans

Figuren til venstre viser utslipp av kulldioksid pr. terajoule primærenergi (kilde: IEA). Merk at den vertikale akse ikke begynner ved null; ellers ville vi sett en

kjedelig, flat linje. Figuren forteller oss at det er ingen tegn til minkende utslipp av kulldioksid fra verdens produksjon av primærenergi; snarere har de gått litt opp fra årtusenskiftet til 2013, og så litt ned.

Dette til tross for en betydelig satsing på sol- og vindkraft. Men det monner lite; vind- og solenergi står for kun 3 % av verdens primærenergi, til tross for alle de penger som er blitt satset på sol- og vindkraft. Verden får fortsatt 85 % av sin primærenergi fra fossile brensler, en andel som har endret seg lite i over 30 år.

Mest klimaretorikk i EU

På denne bakgrunn virker det en smule optimistisk, sett fra en klimaaktivists ståsted, når den nylagte president av EU-kommisjonen lover klimanøytralitet i 2050. Det er bare 30 år dit, og det er ikke så stort som er skjedd siden 1990, selv om verden alt siden den gang har snakket om nødvendigheten av å stoppe kulldioksidutslippene og satse på fornybar energi. Man bør forberede seg mentalt på at kreativ bokføring blir tatt i bruk for å tilsynelatende nå dette målet.

Kreativ Bokføring

En slik kreativ konstruksjon er å behandle biodrivstoff som klimanøytralt. Dette har bl.a. ført til at et moderne kullkraftverk i England er blitt lagt om til å forbrenne flis som importeres fra USA (om dette finnes en interessant rapport fra Global Warming Policy Forum med den treffende tittel «*Burnt Offering: the Biomess of Biomass*», skrevet av *Martin Livermore*, en kjemiker med lang fartstid i britisk og internasjonalt næringsliv). Klimanøytraliteten er tuftet på den forutsetning at det plantes nye trær til erstatning for dem som ble hugget ned, og over flere tiår vil de nok binde like meget kullstoff som på kort tid går ut med røyken fra det engelske kraftverk, men da har man ikke tatt høyde for den energi som brukes til å lage flisen og frakte den over hav og land. I tillegg til det bedrageriske element i denne «løsningen» på klimaproblemet, er den neppe den billigste heller.

Konklusjon

På nesten 30 år er det globalt sett stadig en markant økning i CO₂-utslipp. EU har relativt flatt utslippsnivå, og USA har redusert noe ved konvertering fra kull til skifergass. Men utviklingslandene ekspanderer sterkt bruken av kull for å skaffe energi i sin streben etter å utvikle samfunnet og løfte fattiges levestandard opp i middelklassen. Det ville vært direkte uansvarlig å avstå fra en slik positiv samfunnsutvikling. For de observerte CO₂-effekter er små. Det er kun IPCCs feilaktige modeller og valgte scenarier som skaper alarmene.